



سوالات و آزمون از درس موازنه و ترصیع

۱- موازنه چیست و چه تفاوتی با ترصیع دارد؟

۲- در کدام یک از بیت‌های زیر « موازنه » وجود دارد؟ چرا؟

الف) یاد باد آن که سر کوی توام منزل بود دیده را روشنی از خاک درت حاصل بود

ب) این لطافت کز لب لعل تو من گفتم که گفت وین تطاول کز سر زلف تو من دیدم که دید

۳- در هر یک از ابیات زیر موازنه و ترصیع را با ذکر دلیل نشان دهید.

الف) چرخ ار چه رفیع خاک پایت عقل ار چه بزرگ طفل راهت



(ب) زبانش توان ستایش نداشت روانش گمان نیایش نداشت

۴- جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

الف) رو به رویی سجع‌های آرایهٔ موازنه را پدید می‌آورد.

ب) زمانی پدید می‌آید که همهٔ سجع‌ها متوازی باشند.

۵- درست یا نادرست بودن عبارات زیر را بنویسید.

الف) همهٔ ترصیع‌ها موازنه هم هستند ولی هر موازنه‌ای ترصیع نیست

ب) موازنه‌ای که همهٔ سجع‌های آن متوازن باشد ترصیع نام دارد.

۶- در بیت « گه به نوای عَلمش برکشند گه به نگار قلمش در کشند » چه آرایه‌ای وجود دارد؟ (با ذکر دلیل)

۷- بیتی که همهٔ سجع‌های آن متوازی باشد چه نام دارد؟

الف) موازنه (ب) مسجع (ج) ترصیع (د) هیچکدام

۸- تعریف آرایه‌ی موازنه در کدام گزینه آمده است؟

الف) تقابل سجع‌های متوازی (ب) تقابل تقابل سجع‌های متوازن

ج) تقابل سجع‌های مطرف (د) گزینه‌ی الف و ب

پاسخنامه

۱- تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی در دو یا چند جمله است که به هم آهنگی آنها می‌انجامد. تفاوت موازنه با ترصیع در این است که در ترصیع تمام سجع‌ها از نوع سجع متوازی می‌باشند ولی در موازنه تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی وجود دارد.

۲- در بیت دوم، زیرا کلمات « لطافت، تطاول، لب، سر، لعل، زلف، دیدم، گفتم، گفت، دید» دو به دو باهم سجع متوازن‌اند.

۳- الف) در این بیت موازنه وجود دارد زیرا کلمات « چرخ، عقل، رفیع، بزرگ، خاک، طفل، پای، راه» دو به دو باهم سجع متوازن‌اند

ب) در این بیت ترصیع وجود دارد زیرا کلمات « زبان، روان، توان، گمان، ستایش، نیایش» دو به دو باهم سجع متوازی‌اند

۴- الف) متوازن / ب) ترصیع

۵- الف) درست (با توجه به تعریف موازنه که از تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی به وجود می‌آید می‌توان گفت همه ترصیع‌ها می‌توانند موازنه هم باشند ولی هر موازنه‌ای را نمی‌توان ترصیع دانست)

ب) نادرست زیرا ترصیع، موازنه‌ای است که تمام سجع‌های آن متوازی است.

۶- موازنه زیرا کلمات « نوای، نگار، سجع متوازن‌اند و کلمات « علم، قلم، برکشند، درکشند» دو به دو سجع متوازی‌اند.



۷- ج) تر صیغ ، زیرا در موازنه تقابل سجع‌ها متوازن یا متوازی وجود دارد و مسجع یعنی بیت یا عبارتی که دارای انواع سجع (متوازی ، متوازن ، مطرف) باشد

۸- گزینه «د» درست است زیرا موازنه از تقابل سجع‌های متوازن یا متوازی به وجود می‌آید.

تنظیم: مهدی رنجبر سلیمانی از سراب

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

گروه ادبیات آذربایجان شرقی